

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inrichting repressieve brandweezorg

Regiobeeld 21 - Brabant-Noord

Inhoudsopgave

1	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1.1	Opkomsttijden	4
1.2	Samenstelling basisbrandweereenheden	6
1.3	Beschikbaarheid personeel	9
2	Inleiding	10
2.1	Inrichting van de repressieve brandweezorg	10
2.2	Opbouw van het regiobeeld	11
2.3	Beschrijving van de brandweer Brabant-Noord	11
3	Beoordeling van de regio	13
3.1	Opkomsttijden	13
3.1.1	Inleiding	13
3.1.2	Beoordeling op de toetspunten	14
3.2	Samenstelling van basisbrandweereenheden	20
3.2.1	Inleiding	20
3.2.2	Beoordeling op de toetspunten	20
3.3	Beschikbaarheid brandweerpersoneel	25
3.3.1	Inleiding	25
3.3.2	Bevindingen	25
I	Bijlagen	
	Enquête brandweerpersoneel	28
II	Afkortingen	30

1

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: Inspectie JenV) onderzocht van september 2016 tot en met mei 2017 in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van de inrichting van de repressieve brandweezorg. De Inspectie JenV spitste dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête.

De bevindingen uit het onderzoek zijn afgezet tegen de negentien toetspunten uit het toetsingskader dat de Inspectie heeft opgesteld op basis van de wet- en regelgeving (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

In dit regiobeeld geeft de Inspectie weer in hoeverre de veiligheidsregio Brabant-Noord voldoet aan de toetspunten en daarmee aan de wet- en regelgeving. Dit levert het voorliggende beeld op.

1.1 Opkomsttijden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp acht toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel a. *Toetspunten opkomsttijden*

Toetspunt	Deelonderwerp
1	Actueel dekkingsplan
2	Actueel brandrisicoprofiel
3	Overzicht berekende opkomsttijden
4	Overzicht berekende overschrijdingen
5	Bestuursbesluit over opkomsttijden
6	Overzicht feitelijke opkomsttijden
7	Analyse feitelijke opkomsttijden
8	Verbetervoorstellen aan bestuur

Met het in 2012 en 2013 vastgestelde dekkingsplan beschikt de veiligheidsregio over een actueel dekkingsplan. De veiligheidsregio is nog niet gestart met het traject voor een nieuw dekkingsplan. Daardoor bestaat wel het gevaar dat het huidige dekkingsplan inboet aan actualiteit. De regio beschikt niet over een apart brandrisicoprofiel als basis voor het dekkingsplan. Met de gegevens die zijn vastgelegd in het programma CARE beschikt de veiligheidsregio wel over een overzicht van alle objecten in de regio en de daaraan gekoppelde risico's.

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur in het dekkingsplan inzicht in de berekende opkomsttijden. Het dekkingsplan bevat grafische overzichten per gemeente waarin tevens de brandweerposten zijn weergegeven. Uit deze overzichten kan worden afgeleid waar sprake is van dekking conform de Bvr-normen en waar deze normen worden overschreden.

Het bestuur van de veiligheidsregio heeft de berekende overschrijdingen van de opkomsttijden geaccepteerd. Tevens heeft het bestuur maatregelen vastgesteld, die per gemeente zijn uitgewerkt. Het betreft een samenstel van beleidsmaatregelen, waarmee de opkomsttijden kunnen worden verbeterd en/of een latere opkomsttijd meer verantwoord is.

De veiligheidsregio rapporteert niet apart aan het bestuur over de gerealiseerde opkomsttijden. De veiligheidsregio ziet hiervan af omdat uit een meldkameronderzoek is gebleken dat de berekende en de daadwerkelijk gerealiseerde opkomsttijden vrijwel gelijk zijn. De veiligheidsregio rapporteert wel aan het bestuur over de voortgang van de maatregelen die zijn getroffen om de overschrijdingen te compenseren.

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de genomen (risicobeperkende) maatregelen niet. De veiligheidsregio monitort wel of de maatregelen zijn uitgevoerd, maar niet tot welke concrete resultaten dit leidt. De

veiligheidsregio heeft het bestuur geen voorstellen gedaan, waarop een besluit moet plaatsvinden.

Conclusie

De veiligheidsregio Brabant-Noord voldoet aan de toetspunten 1 t/m 5. Voor wat betreft toetspunt 1 (actueel dekkingsplan), maakt de Inspectie de kanttekening dat – omdat de veiligheidsregio nog niet is gestart met de voorbereiding van een nieuw dekkingsplan – het gevaar bestaat dat het huidige dekkingsplan inboet aan actualiteit.

De veiligheidsregio voldoet deels aan toetspunt 6 (overzicht feitelijke opkomsttijden) en niet aan toetspunt 7 (analyse feitelijke opkomsttijden). Dit komt doordat de veiligheidsregio enkel rapporteert over de genomen maatregelen aan het bestuur, niet over de gerealiseerde opkomsttijden. Ook voert de veiligheidsregio geen analyse uit op de gerealiseerde opkomsttijden en de genomen maatregelen. Aan het bestuur worden geen voorstellen gedaan, waarop een besluit moet plaatsvinden, daarom vindt op toetspunt 8 geen beoordeling plaats.

Aanbevelingen

- Start op korte termijn het traject om te komen tot een nieuw dekkingsplan.
- Rapporteer aan het algemeen bestuur over de gerealiseerde opkomsttijden en niet alleen over de resultaten van de genomen maatregelen.
- Analyseer de gerealiseerde opkomsttijden en de genomen maatregelen om vast te kunnen stellen of het nodig is verbetervoorstellen aan het algemeen bestuur te doen.

1.2 Samenstelling basisbrandweereenheden

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp zeven toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel b. Toetspunten samenstelling basisbrandweereenheden

Toetspunt	Deelonderwerp
9	Besluit over samenstelling basisbrandweereenheden
10	Borgen niveau van brandweezorg
11	Borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel
12	Borgen interregionale bijstand
13	Inzicht in bereikte effecten
14	Analyse van bereikte effecten
15	Besluit tot verbetering

Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio heeft in 2015 besloten tot invoering van variabele voertuigbezetting. De belangrijkste overweging hiervoor was om – afhankelijk van het incident – te komen tot een flexibele en uniforme inzet van de brandweer in de veiligheidsregio. Daarnaast is variabele voertuigbezetting voor de veiligheidsregio een manier om het verlies aan paraatheid door een dalend aantal vrijwilligers zoveel mogelijk op te vangen.

Voor het maatgevend incident 'binnenbrand woning' alarmeert de regio altijd een tankautospuiter, bemand met zes personen (hierna: TS6). Als de brandweer in uitzonderlijke situaties besluit met een TS4 (een tankautospuiter met vier personen) uit te rukken, wordt direct een tweede TS6 gealarmeerd. Met een TS4 (een TS, bemand met vier personen) wordt enkel uitgerukt naar incidenten die voldoen aan de hiervoor opgestelde 'klussenlijst' (de kleinere incidenttypen).

De veiligheidsregio beschikt over een 'warme' Risico-inventarisatie en evaluatie (hierna: RI&E). Voor het flexibel uitrukken heeft de veiligheidsregio geen aparte RI&E opgesteld, maar wel een afzonderlijke sterkte-zwakteanalyse (hierna: SWOT-analyse) en een risicoanalyse laten uitvoeren. De veiligheidsregio beschikt over een plan van aanpak voor de 'warme' RI&E, waarvan de meeste activiteiten zijn uitgevoerd. De brandweermensen zijn door middel van een speciaal ontwikkeld oefenprogramma bijgeschoold om flexibel te kunnen uitrukken.

De veiligheidsregio is in mei 2017 gestart met het in beeld brengen van de resultaten van de variabele voertuigbezetting en heeft daarop een eerste analyse uitgevoerd. De veiligheidsregio ziet vooralsnog geen reden om naar aanleiding hiervan maatregelen te treffen of het bestuur verbetervoorstellen voor te leggen.

Het toepassen van variabele voertuigbezetting doet geen afbreuk aan de afspraken over interregionale bijstand. Er zijn voldoende TS6'en beschikbaar.

Conclusie

De veiligheidsregio voldoet aan de toetspunten 9, 10 en 12. Op toetspunt 11 (borgen veiligheid en gezondheid brandweerpersoneel) is nog verbetering mogelijk door voor het flexibel uitrukken een specifieke RI&E op te stellen met daaraan gekoppeld een plan van aanpak.

Of de veiligheidsregio voldoet aan de toetspunten 13, 14 en 15 kan de Inspectie maar voor een deel beoordelen. In 2016 is de veiligheidsregio gestart met het toepassen van variabele (flexibele) voertuigbezetting. Recent (mei 2017) zijn de eerste evaluatieverslagen opgeleverd en heeft ook een eerste analyse plaatsgevonden. In dit opzicht voldoet de veiligheidsregio aan het toetsingskader. Voor wat betreft toetspunt 15 staat de veiligheidsregio op het standpunt dat het toepassen van variabele voertuigbezetting onderdeel is van de bedrijfsvoering. Dit past volgens de veiligheidsregio binnen de afspraken die hierover met het bestuur zijn gemaakt. Daarom heeft de Inspectie toetspunt 15 verder buiten beschouwing gelaten.

Aanbevelingen

Breid de SWOT-analyse en risicoanalyse voor het flexibel uitrukken uit met een specifieke RI&E hierop, koppel hieraan een plan van aanpak en voer dit voortvarend uit.

1.3 Beschikbaarheid personeel

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op de toetspunten van dit onderwerp.

Het toetsingskader bevat voor dit onderwerp vier toetspunten. Deze hebben betrekking op:

Tabel c. Toetspunten beschikbaarheid personeel

Toetspunt	Deelonderwerp
16	Inzicht in beschikbaarheid op korte en langere termijn
17	Maatregelen bij (dreigende) tekorten
18	Analyse beschikbaarheid
19	Bestuursinformatie over beschikbaarheid

De postcommandant is verantwoordelijk voor de paraatheid van de eigen post. Door jarenlange ervaring is hij goed op de hoogte van de beschikbaarheid van de eigen mensen.

Om inzicht te hebben in de beschikbaarheid op langere termijn heeft de veiligheidsregio een meerjarenoverzicht opgesteld met informatie over de vrijwilligers. De veiligheidsregio gebruikt deze informatie om op postniveau te sturen op het aantal vrijwilligers.

De postcommandant is bevoegd om maatregelen te nemen bij (dreigende) problemen in de beschikbaarheid. Als een post onverhoopt niet kan uitrukken vanwege een niet-oplosbare onderbezetting, is de postcommandant bevoegd deze (na overleg met de teamleider) buiten dienst te stellen.

Volgens de veiligheidsregio draagt de toepassing van variabele voertuigbezetting bij aan de paraatheid. De eerste evaluaties laten volgens de regio zien dat het flexibel uitrukken ervoor zorgt dat de posten nog maar zelden buiten dienst worden gesteld.

De veiligheidsregio heeft de beschikbaarheid van met name de vrijwilligers geanalyseerd. Uit het meerjarenoverzicht blijkt ook dat het aantal brandweervrijwilligers afneemt. Om hierop te anticiperen neemt de veiligheidsregio een aantal maatregelen.

De veiligheidsregio heeft geen overzicht op regionaal niveau van de beschikbaarheid van het brandweerpersoneel gedurende het jaar. De veiligheidsregio kan hierdoor het algemeen bestuur hierover niet informeren. Op het niveau van de posten is er wel inzicht in de beschikbaarheid. Dit komt aan de orde in de gesprekken die de postcommandant heeft met de burgemeester over brandweezaken.

2

Inleiding

2.1 Inrichting van de repressieve brandweezorg

De Inspectie Justitie en Veiligheid (tot 27 oktober 2017: Inspectie Veiligheid en Justitie) (hierna: de Inspectie JenV) houdt toezicht op de kwaliteit van de brandweezorg in Nederland. Een van de kerntaken binnen de brandweezorg betreft de repressieve brandweezorg, het daadwerkelijk optreden bij branden en hulpverleningen. Dit wordt in elke veiligheidsregio uitgevoerd door een (regionale) brandweer. De wijze waarop de veiligheidsregio's de repressieve brandweezorg hebben ingericht dient te voldoen aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Die bestaat vooral uit de Wet veiligheidsregio's (hierna: de Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (hierna: het Bvr), maar ook uit de wetgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden. Naast deze formele wetgeving zijn op de inrichting van de repressieve brandweezorg ook branche-afspraken en -normen van toepassing. Dit geheel vormt het kader waaraan moet worden voldaan.

De Inspectie JenV heeft van september 2016 tot en met mei 2017 onderzocht in welke mate de veiligheidsregio's voldoen aan deze wet- en regelgeving. De Inspectie spitst dit onderzoek toe op drie onderwerpen, te weten:

1. opkomsttijden (is de brandweer 'op tijd?');
2. samenstelling van basisbrandweereenheden (met welke eenheden komt de brandweer ter plaatse?);
3. beschikbaarheid brandweerpersoneel (heeft de brandweer altijd voldoende mensen paraat om de eenheden te bemannen?).

Het eindrapport van dit inspectieonderzoek bestaat uit een landelijk beeld, 25 regiobeelden - waaronder het voorliggende - en de landelijke uitkomsten van de personeelsenquête die de Inspectie heeft uitgezet onder het brandweerpersoneel dat uitrukt op de brandweervoertuigen. Het regiobeeld is gebaseerd op documenten die door de veiligheidsregio ter beschikking zijn gesteld, interviews die de Inspectie JenV in de veiligheidsregio heeft gehouden en de uitkomsten van de personeelsenquête

Het Hoofd van de Inspectie JenV heeft het regiobeeld besproken met de plaatsvervangend voorzitter van de veiligheidsregio en de directeur veiligheidsregio.

2.2 Opbouw van het regiobeeld

De opbouw van het regiobeeld volgt de drie onderwerpen uit het onderzoek en de daarbij behorende toetspunten uit het toetsingskader (zie hiervoor deze link: [Inrichting repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio - Toetsingskader](#)).

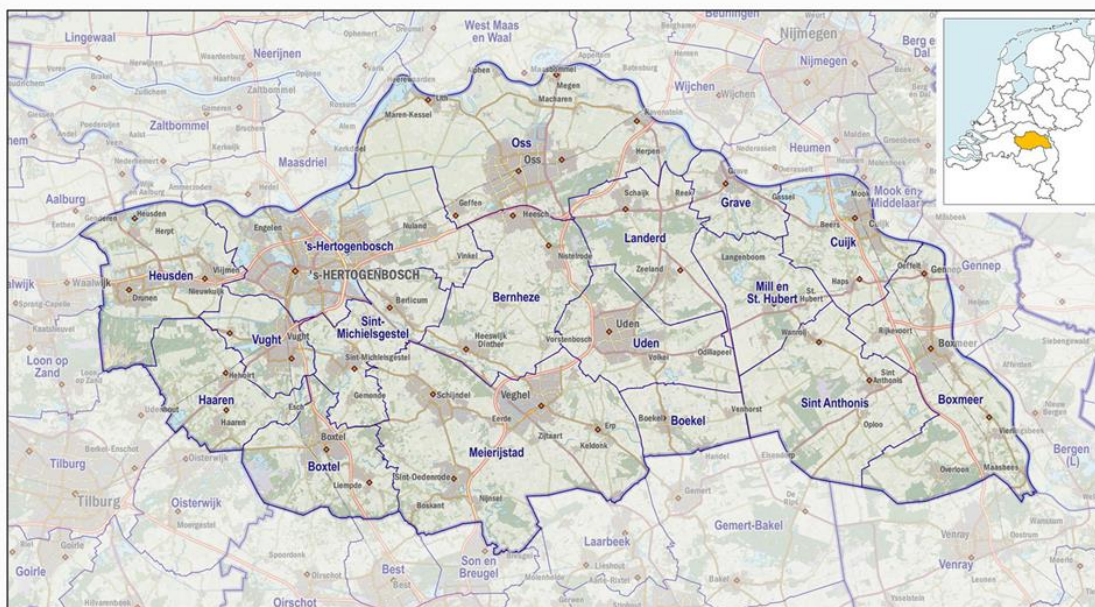
De Inspectie JenV beoordeelt per toetspunt in hoeverre de veiligheidsregio daaraan voldoet of invulling geeft en gebruikt hiervoor de bij het toetspunt beschreven 'norm' als referentie.

Elk hoofdstuk start met een korte inleiding op het onderwerp. Vervolgens geeft de Inspectie per toetspunt de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

2.3 Beschrijving van de brandweer Brabant-Noord

Het verzorgingsgebied van de brandweer Brabant-Noord ziet er als volgt uit:

Afbeelding 1. Kaart van de veiligheidsregio Brabant-Noord met de brandweerposten
(Bron: Jan-Willem van Aalst, www.imergis.nl)

Het verzorgingsgebied

Het verzorgingsgebied van de veiligheidsregio Brabant-Noord omvat een grondoppervlakte van 1.332 km². De regio wordt bewoond door bijna 650.000 inwoners en is bebouwd met ruim 301.000 gebouwen. De veiligheidsregio omvat 17 gemeenten. De burgemeesters van deze gemeenten vormen het algemeen bestuur van de veiligheidsregio, onder voorzitterschap van de burgemeester van 's-Hertogenbosch.

De veiligheidsregio omvat zowel agrarisch als stedelijk gebied, rivierenlandschap en bos- en duingebieden. (Inter-)nationale transportassen (spoorwegen, autosnelwegen en waterwegen) tussen Noord en Zuid-Nederland doorkruisen de veiligheidsregio richting de Randstad, Duitsland en België. Het vervoer van gevaarlijke stoffen vindt plaats over meerdere (snel)wegen richting Duitsland, over het spoor tussen Europoort en Oost-België en over de rivier de Maas. Ook stedelijk-economische ontwikkelingen, de aanwezigheid van natuurgebieden en de ligging van de regio aan de Maas zijn bepalend voor de veiligheidsrisico's. Zo bestaat de kans dat de Maas bij hoog water buiten haar oevers kan treden.

In de veiligheidsregio Brabant-Noord is tevens de militaire vliegbasis Volkel gesitueerd. Daarnaast bevinden zich bedrijven die vallen onder de werking van het Besluit Risico's Zware Ongevallen (hierna: BRZO) op de industriegebieden bij 's-Hertogenbosch, Oss en Cuijk. De regio kan bij een ongunstige windrichting hinder ondervinden van de industrie in de omgeving van Rotterdam, Moerdijk, Antwerpen en het Ruhrgebied in Duitsland.

De brandweer Brabant-Noord

De brandweer Brabant-Noord bestaat uit ongeveer 1.150 brandweermensen, waarvan 240 beroepskrachten en ruim 900 vrijwilligers. Zij verrichten hun werk vanuit 39 brandweerposten in de regio.

Op jaarbasis handelt de brandweer Brabant-Noord ongeveer 7.500 meldingen af. Ongeveer 3.200 meldingen hiervan betreft meldingen uit een automatische brandmeldinstallatie.

3

Beoordeling van de regio

In dit hoofdstuk beoordeelt de Inspectie JenV de mate waarin de veiligheidsregio Brabant-Noord voldoet aan de toetspunten uit het toetsingskader. Per toetspunt geeft de Inspectie de beoordeling op dat punt weer en de bevindingen waarop de beoordeling berust.

3.1 Opkomsttijden

3.1.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de in de regio bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden voor de basisbrandweereenheden en de redvoertuigen. Deze zijn gebaseerd op de tijdnormen uit het Bvr. Het bestuur heeft echter de bevoegdheid daarvan gemotiveerd af te wijken en andere opkomsttijden vast te stellen. In dat geval kijkt de Inspectie naar de mate waarin het bestuur rekening heeft gehouden met het brandrisicoprofiel en of het bestuur dit besluit op een zorgvuldige en ordentelijke wijze heeft genomen.

Vervolgens kijkt de Inspectie naar de feitelijk gerealiseerde opkomsttijden en in hoeverre die overeenkomen met de bestuurlijk vastgestelde opkomsttijden. De regio dient te analyseren wat de oorzaak is van de verschillen en in hoeverre dit aanleiding geeft tot aanpassingen.

3.1.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 1

De veiligheidsregio beschikt over een actueel dekkingsplan

Beoordeling

Met het in 2012 en 2013 vastgestelde dekkingsplan beschikt de veiligheidsregio over een actueel dekkingsplan. Omdat de veiligheidsregio nog niet is gestart met de voorbereiding voor een nieuw dekkingsplan, bestaat het risico dat het huidige dekkingsplan inboet aan actualiteit.

Bevindingen

De veiligheidsregio Brabant-Noord beschikt over een 'Dekkingsplan 2012'. Het algemeen bestuur heeft het dekkingsplan op 27 juni 2012 vastgesteld en tevens de opdracht gegeven om de opkomsttijden, waarbij de tijdnorm uit het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) werd overschreden, nogmaals te bezien en zo nodig aan te geven waar aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Op 26 juni 2013 heeft het algemeen bestuur vervolgens het tweede deel van het dekkingsplan 'Lokale risico's in beeld' vastgesteld.

Voor het berekenen van de operationele grenzen en het zorgniveau hanteert de regio het rekenprogramma CARE. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van geografisch kaartmateriaal, gegevens uit de Basisregistraties Adressen en gebouwen, de ligging van de kazernes en de uitruktijden van de posten.

Hoewel de veiligheidsregio het ontwikkelen van een nieuw 'Dekkingsplan 2018' heeft opgenomen in het jaarplan 2017, wordt hieraan momenteel nog geen invulling gegeven. Volgens de veiligheidsregio zijn er sinds 2013 ook geen (wezenlijke) veranderingen geweest in het aantal posten, vrijwilligers en voertuigen. Het sluiten van de tijdelijke uitrukpost in Oss-Noord (na het beëindigen van de pilot) was al in het laatste dekkingsplan zichtbaar.

Het dekkingsplan is niet gebaseerd op een specifiek brandrisicoprofiel.

Toetspunt 2

De veiligheidsregio beschikt over een actueel brandrisicoprofiel

Beoordeling

De regio beschikt niet over een apart brandrisicoprofiel. Met de gegevens die zijn vastgelegd in het programma CARE beschikt de veiligheidsregio wel over een overzicht van alle objecten in de regio en de daaraan gekoppelde risico's.

Bevindingen

De veiligheidsregio beschikt niet over een apart brandrisicoprofiel. De veiligheidsregio beschikt wel over een overzicht van alle objecten in de regio en de daaraan (in het Bvr) gekoppelde tijdnormen. De veiligheidsregio verwerkt de gegevens met het programma CARE.

In het dekkingsplan geeft de regio de risico's per gemeente aan. Hierbij maakt de regio onderscheid in de categorieën kleine kernen, historische binnensteden, zorgcentra, zware industrie, kinderdagverblijven en cellencomplexen. Vervolgens brengt men per gemeente in kaart welke specifieke lokale risico's van toepassing zijn, inclusief de mate van overschrijding. Eén van de criteria is ook 'het aantal branden' in die kernen. De regio maakt geen verdere analyse van de risico's.

In het deel 'Lokale risico's in beeld', benoemt de regio de markante objecten¹.

De veiligheidsregio monitort of sprake is van veranderingen in de omgeving. Zo bleek in een aantal gevallen dat risico's niet meer aan de orde waren, omdat bedrijven werden gesloten of opgeheven.

---

¹ Onder 'markante objecten' worden in ieder geval alle BRZO-bedrijven en de objecten die gebruiksvergunningplichtig zijn, verstaan. Definitie uit de Handreiking opkomsttijden registratie van afwijkingen en motivering in dekkingsplannen (minister van Veiligheid en Justitie, 22 november 2012).

Toetspunt 3

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht (bijvoorbeeld in het dekkingsplan) van de berekende opkomsttijden van basisbrandweereenheden en redvoertuigen voor de objecten en objectsoorten

Beoordeling

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur in het dekkingsplan inzicht in de berekende opkomsttijden. Het dekkingsplan bevat grafische overzichten per gemeente met daarin opgenomen de brandweerposten. Uit deze overzichten kan worden afgeleid waar sprake is van dekking conform de Bvr-normen en waar deze normen worden overschreden.

Bevindingen

Het dekkingsplan bevat een berekening van de opkomsttijden op regionaal en gemeentelijk niveau. Uit het dekkingsplan blijkt dat, voor de gehele veiligheidsregio bezien, de brandweer in 31% van de gevallen (ruim 90.000 objecten) binnen de Bvr-tijdnormen opkomt. In 69% van de gevallen (ongeveer 210.000 objecten) worden de opkomsttijden overschreden. Het dekkingsplan bevat grafische overzichten per gemeente met daarin opgenomen de brandweerposten. Uit deze overzichten kan worden afgeleid waar sprake is van een dekking conform de Bvr-normen en waar deze normen worden overschreden.

De veiligheidsregio heeft in het dekkingsplan per gemeente de dekking van de basisbrandweerzorg door de eerste tankautospuiter (hierna: TS) in beeld gebracht (het dekkingsbeeld). Voor de ondersteunende voertuigen, zoals redvoertuigen en hulpverleningswagens, is dit in een regionaal overzicht opgenomen.

Het dekkingsbeeld per gemeente bestaat uit:

1. een kaart met overschrijdingstijden per objecttype;
2. een dekkingsdiagram met overschrijdingspercentages;
3. een kaart met lokale risico's (zorginstellingen, cellencomplexen en ziekenhuizen en om bewoning boven winkels in oude binnensteden);
4. een beschrijving van de risico's en de flankerende maatregelen.

De veiligheidsregio zet de redvoertuigen in voor het redden van mensen en voor de brandbestrijding in de historische binnensteden. De veiligheidsregio heeft geen objecten aangewezen waarbij directe inzet van een redvoertuig is vereist. Voor de binnensteden van Grave en 's-Hertogenbosch gelden dezelfde opkomsttijden voor het redvoertuig als voor de TS. Uit het dekkingsplan blijkt dat de daarin opgenomen opkomsttijd van 15 minuten voor het redvoertuig in ongeveer de helft van de veiligheidsregio wordt gerealiseerd.

Toetspunt 4

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de berekende overschrijdingen van de tijdnormen uit het Bvr

Beoordeling

De veiligheidsregio geeft in het dekkingsplan voor elke gemeente grafisch weer in welke mate de Bvr-tijdnormen worden overschreden.

Bevindingen

De veiligheidsregio geeft in het dekkingsplan voor elke gemeente grafisch weer in welke mate de Bvr-tijdnormen worden overschreden. In de grafische weergave wordt tevens zichtbaar gemaakt hoeveel objecten dit ongeveer betreft.

Toetspunt 5

Het bestuur besluit gemotiveerd tot acceptatie van de berekende overschrijdingen en/of stelt afwijkende opkomsttijden vast

Beoordeling

Het bestuur van de veiligheidsregio heeft de berekende overschrijdingen van de opkomsttijden geaccepteerd. Tevens heeft het bestuur maatregelen vastgesteld, die per gemeente zijn uitgewerkt. Het betreft een samenstel van beleidsmaatregelen, waarmee de opkomsttijden kunnen worden verbeterd en/of een latere opkomsttijd meer verantwoord is.

Bevindingen

Uit het dekkingsplan blijkt dat de berekende opkomsttijden de Bvr-tijdnormen overschrijden. De veiligheidsregio heeft berekend dat, als alle 300.000 objecten binnen 80 tot 90% van de tijdnorm bereikt moeten worden, het aantal posten met 193 moet worden uitgebreid. Dit zou een extra kostenpost van ongeveer 34 miljoen euro betekenen, exclusief de meerkosten voor een (gedeeltelijke) beroepsbezetting in drie plaatsen.

Het bestuur van de regio heeft daarom bij vaststelling van het eerste deel van het dekkingsplan gekozen voor het accepteren van de berekende opkomsttijden. Tegelijkertijd heeft het bestuur de veiligheidsregio verzocht nader onderzoek te doen naar de aard en de ernst van de overschrijdingen van de tijdnormen en aan het bestuur aan te geven bij welke objecten aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om risico's met een grote impact te voorkomen c.q. te beheersen.

Het bestuur heeft bij overschrijding van de Bvr-tijdnorm gekozen voor een samenstel van beleidsmaatregelen, waarmee de opkomsttijden kunnen worden verbeterd en/of een latere opkomsttijd meer verantwoord is. De veiligheidsregio onderscheidt hierbij de volgende vier gebieden:

1. Object (bijv. het aanbrengen van een rookmelder of een woningsprinkler);
2. Gebied (bijv. het bevorderen van zelfredzaamheid);
3. Doelgroep (bijv. het geven van voorlichting aan specifieke doelgroepen);
4. Repressief (bijv. kazernering van personeel, tweezijdig aanrijden of de samenwerking met bedrijfsbrandweren).

Als in een gemeente sprake is van een belangrijke overschrijding van de Bvr-tijdnorm, richt de veiligheidsregio zich specifiek op het risico's hiervan en benoemt hiervoor maatregelen. Deze maatregelen worden in het deel 'Lokale risico's in beeld' opnieuw tegen het licht gehouden in een 'kosten-baten' analyse.

In het deel 'Lokale risico's in beeld' motiveert het bestuur waarom zij het verantwoord acht voor bepaalde locaties af te wijken van de Bvr-tijdnorm. Dit gebeurt aan de hand van 'verantwoordingszinnen', die zijn opgesteld voor veertien objectcategorieën. Daarnaast heeft de brandweer twaalf pakketten met maatregelen ontwikkeld voor situaties die een extra inspanning vergen om de overschrijding van de tijdnorm te kunnen verantwoorden.

Toetspunt 6

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur overzicht(en) van de feitelijke opkomsttijden en de voortgang van de genomen maatregelen

Beoordeling

De veiligheidsregio rapporteert niet apart aan het bestuur over de gerealiseerde opkomsttijden. De veiligheidsregio ziet hiervan af omdat uit een meldkameronderzoek is gebleken dat de berekende en de daadwerkelijk gerealiseerde opkomsttijden vrijwel gelijk zijn. De veiligheidsregio rapporteert wel aan het bestuur over de voortgang van de maatregelen die zijn getroffen om de overschrijdingen te compenseren.

Bevindingen

De meldkamer registreert in het Gemeenschappelijk meldkamersysteem automatisch de opkomsttijden van alle uitrukvoertuigen. Uit een rapportage van de meldkamer aan de veiligheidsregio bleek dat de gerealiseerde opkomsttijden redelijk overeen kwamen met de berekende opkomsttijden. Hierop besloot de veiligheidsregio dit niet verder te monitoren. De veiligheidsregio rapporteert niet aan het bestuur over de gerealiseerde opkomsttijden.

De veiligheidsregio heeft nagenoeg alle voorgestelde en uitgewerkte maatregelen uit 'Lokale risico's in beeld' uitgevoerd. Daarbij viel het de veiligheidsregio op, dat gemeenten kritisch naar de voorgestelde maatregelen hebben gekeken en deze soms hebben aangepast. In de praktijk bleek namelijk dat de colleges van B&W en de gemeenteraden van mening waren dat er meerdere pakketten gewenst waren om het beoogde doel te bereiken. De veiligheidsregio rapporteert aan het bestuur over de voortgang van deze maatregelen.

Toetspunt 7

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de resultaten van de genomen maatregelen

Beoordeling

De veiligheidsregio analyseert de feitelijke opkomsttijden en de genomen maatregelen niet. De regio monitort wel of de maatregelen zijn uitgevoerd, maar niet tot welke resultaten dit leidt.

Bevindingen

De veiligheidsregio heeft voor zichzelf vastgesteld dat de gerealiseerde opkomsttijden redelijk overeen kwamen met de berekende opkomsttijden. Omdat de omstandigheden waarbinnen deze gerealiseerd zijn (zoals uitruktijden, ligging van de posten, afstanden naar de objecten en weginfrastructuur) nagenoeg niet zijn veranderd, veranderen de opkomsttijden eveneens vrijwel niet. Daarom heeft het continu bijhouden en analyseren van de opkomsttijden volgens de veiligheidsregio weinig toegevoegde waarde.

De veiligheidsregio monitort wel de voortgang van de genomen maatregelen. De gemeenten informeren de veiligheidsregio ook hierover. De veiligheidsregio voert geen verdere analyse uit op de resultaten van de genomen maatregelen.

Toetspunt 8

Het bestuur besluit over de voorstellen tot verdere verbetering/optimalisering

Beoordeling

Omdat aan het bestuur geen voorstellen worden gedaan, waarop een besluit moet plaatsvinden, vindt op dit toetspunt geen beoordeling plaats.

Bevindingen

De veiligheidsregio heeft geen voorstellen tot verbetering of optimalisering gedaan aan het bestuur.

3.2 Samenstelling van basisbrandweereenheden

3.2.1 Inleiding

De Inspectie JenV beoordeelt voor dit onderwerp vooral de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden. Standaard bestaat deze uit zes personen, een bevelvoerder, een chauffeur en vier manschappen. Het bestuur heeft de bevoegdheid hiervan af te wijken, mits het bestuur daarvoor een duidelijke reden heeft. Indien wordt afgeweken moet het bestuur rekening houden met twee expliciet in het Bvr omschreven voorwaarden. Deze hebben betrekking op de brandweezorg aan de burger en op de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Bij de beoordeling of aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft de Inspectie JenV ook de resultaten van de internet-enquête onder het brandweerpersoneel naar de veiligheidsgevoelens bij de verschillende samenstellingen van basisbrandweereenheden.

Indien een afwijkende samenstelling wordt toegepast is, naast de bepalingen uit het Bvr, ook het landelijk kader Utruk op Maat (hierna: UoM) van toepassing. De Inspectie JenV beoordeelt of de regio zich houdt aan de bepalingen van deze brancherichtlijn.

Bij de toepassing van een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden dient de regio na enige tijd te evalueren in welke mate het beoogde doel van de toepassing daarvan is bereikt. Hierbij dient de regio ook de voorwaarden die het Bvr verbindt aan de mogelijkheid tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden te betrekken. Uit de evaluatie dient te blijken of er aanleiding bestaat tot aanpassingen.

3.2.2 Beoordeling op de toetspunten

Toetspunt 9

Het bestuur neemt een gemotiveerd besluit over de samenstelling van basisbrandweereenheden indien wordt afgeweken van de standaardsamenstelling

Beoordeling

Het algemeen bestuur van de veiligheidsregio heeft in 2015 besloten tot invoering van variabele voertuigbezetting. De belangrijkste overweging hiervoor was om – afhankelijk van het incident – te komen tot een flexibele en uniforme inzet van de brandweer in de veiligheidsregio. Daarnaast is variabele voertuigbezetting voor de veiligheidsregio een manier om het verlies aan paraatheid door een dalend aantal vrijwilligers zoveel mogelijk op te vangen.

Bevindingen

Het Dekkingsplan 2012 gaat uit van de TS6, een standaard TS bemand met zes personen, als basisbrandweereenheid. In de jaren hierna heeft de veiligheidsregio via het project 'Vernieuwde Repressie' gezocht naar een flexibele en een voor gehele veiligheidsregio uniforme incidentbestrijdingsorganisatie, die inzetbaar is voor uiteenlopende incidenttypen. Het werken met variabele voertuigbezetting was hiervoor een van de pijlers. De veiligheidsregio vindt dat de praktijk uitwijst dat het

niet nodig is om naar alle incidenten met een TS6 uit te rukken. Daarom heeft de veiligheidsregio in een 'klussenlijst' kleinere inzetten gedefinieerd, waarvoor een TS4 kan worden ingezet. Bijkomend voordeel is dat de vrijwillige posten met een paraatheidsprobleem (vooral overdag) nu met vier personen mogen en kunnen uitrukken.

Op 24 juni 2015 heeft het algemeen bestuur een besluit genomen over flexibel (incidentafhankelijk) uitrukken. Hierin benoemt de veiligheidsregio drie varianten van voertuigbezetting: de TS6, een TS-Flex (een standaard TS met een minimum bezetting van vier personen, inclusief bevelvoerder) en een TS-Light² (een TS met aangepaste bepakking en een bezetting van vier personen, inclusief bevelvoerder). De regio heeft voor de verschillende taakgroepen (brandbestrijding, hulpverlening, waterongevallenbestrijding en ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen) uitrukvoorstellen opgesteld, waarin is bepaald welk soort voertuig(en) en type bezetting moet worden gealarmeerd. Voor het maatgevende scenario 'binnenbrand woning' is dit een TS6, voor een bermbrand een TS4. De veiligheidsregio heeft binnen de drie taakgroepen gekozen voor een minimale bezetting van vier personen, inclusief bevelvoerder. Daarmee kan volgens de regio circa 80% van alle klussen worden afgehandeld.

De ondernemingsraad heeft aangegeven niet vanaf het begin bij de ontwikkeling van flexibel uitrukken betrokken te zijn geweest. Zij staat inmiddels wel positief tegenover de 'vernieuwde repressie', waarvan de variabele voertuigbezetting deel uitmaakt.

Toetspunt 10

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden tast het niveau van brandweezorg aan de burgers niet aan

Beoordeling

Voor het maatgevend incident 'binnenbrand woning' alarmeert de regio altijd een TS6. Als de brandweer in uitzonderlijke situaties besluit met een TS met vier personen uit te rukken, wordt wel altijd direct een tweede TS6 gealarmeerd.

Bevindingen

Voor een maatgevend incident 'binnenbrand woning' alarmeert de regio altijd een TS6. Dit is met het besluit om gebruik te maken van variabele voertuigbezetting niet veranderd. Een TS-Flex kan alleen voor de kleinere inzetten worden gealarmeerd.

In de praktijk kan het voorkomen dat een post met vrijwilligers met een paraatheidsprobleem kampt, waardoor een TS met vier personen toch uitrukt naar een woningbrand. Dit is toegestaan als minimale bezetting op voorwaarde dat in elk geval altijd een bevelvoerder op het voertuig aanwezig is. Bovendien moet de meldkamer direct een tweede TS6 alarmeren.

² In mei 2017 heeft het algemeen bestuur besloten de pilot met de TS-Light te beëindigen en niet over te gaan tot invoering hiervan.

Als opkomsttijd voor het incident registreert de regio de opkomsttijd van de TS6, ook als de (met minder personen bezette) TS eerder plaatse is.

Toetspunt 11

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel

Beoordeling

De veiligheidsregio beschikt over een 'warme' Risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E). In deze 'warme' RI&E wordt niet specifiek aandacht besteed aan variabele voertuigbezetting. Voor het flexibel uitrukken heeft de veiligheidsregio geen aparte RI&E opgesteld, maar wel een afzonderlijke sterkte-zwakteanalyse (hierna: SWOT-analyse) en een risicoanalyse laten uitvoeren.

De veiligheidsregio beschikt over een plan van aanpak voor de 'warme' RI&E. Volgens de veiligheidsregio zijn de meeste activiteiten hiervan uitgevoerd. De brandweermensen zijn door middel van een speciaal ontwikkeld oefenprogramma bijgeschoold op het flexibel uitrukken.

De veiligheidsregio evalueert incidenten met een flexibele uitruk en voert een analyse uit op de resultaten. De keuze van het management voor eventuele maatregelen wordt voorgelegd aan de OR. Uit de evaluaties blijkt niet dat de brandweermensen zich onveilig voelen bij een flexibele uitruk.

Bevindingen

De veiligheidsregio beschikt over een 'warme' RI&E, die in 2014 is opgesteld en getoetst door een gecertificeerde arbodienst. In deze RI&E wordt niet specifiek aandacht besteed aan het uitrukken met variabele voertuigbezetting, omdat dat toen nog niet aan de orde was. In de volgende 'warme' RI&E zal wel aandacht worden besteed aan de inzet met variabele voertuigbezetting.

Bij het invoeren van het flexibel uitrukken heeft de veiligheidsregio een afzonderlijk RI&E-traject doorlopen. Een SWOT-analyse en een 'Risicoanalyse flexibel uitrukken' maakten hiervan onderdeel uit. De veiligheidsregio heeft de inzichten uit dit RI&E-traject benut bij het ontwerp, de implementatie en de evaluatie van het flexibel uitrukken.

Het op de RI&E gebaseerde plan van aanpak bevat meerdere acties, onder andere gericht op 'veiligheid' en 'opkomst en aanrijden'. Volgens de veiligheidsregio zijn meeste acties uitgevoerd in 2014 en 2015. Een aantal aspecten krijgt continue aandacht, waaronder het uitgangspunt dat manschappen geen brandend gebouw binnengaan zonder overleg met de bevelvoerder.

De brandweermensen zijn door middel van een speciaal ontwikkeld oefenprogramma bijgeschoold om situaties, die zij in het kader van het flexibel uitrukken kunnen tegenkomen, het hoofd te kunnen bieden. Daarnaast heeft de veiligheidsregio het flexibel uitrukken geborgd in de reguliere oefencyclus.

De veiligheidsregio evalueert de uitrukken met een flexibele uitruk door middel van een formulier dat de bevelvoerder direct na terugkomst op de kazerne dient in te

vullen. Het formulier bevat vragen over de veiligheid en de doelmatigheid van de inzet. De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de evaluaties en bepaalt of maatregelen ter verbetering moeten worden genomen. Het management legt de keuze, die zij maakt op basis van de analyse, voor aan de OR. Volgens de veiligheidsregio wordt in de evaluatieformulieren geen melding gemaakt van onveilige situaties.

Uit de internet-enquête van de Inspectie JenV onder het brandweerpersoneel blijkt dat:

- 26 (28%) van de 92 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, aangeven dat zij dit niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 55 (60%) respondenten aangeven dat zij dit onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 11 (12%) hierover geen uitgesproken mening hebben.

Toetspunt 12

Een besluit tot een afwijkende samenstelling van de basisbrandweereenheden doet geen afbreuk aan de afspraken omtrent het leveren van interregionale bijstand

Beoordeling

Het toepassen van variabele voertuigbezetting doet geen afbreuk aan de afspraken over interregionale bijstand. Er zijn voldoende TS6'en beschikbaar.

Bevindingen

De regio beschikt over voldoende TS6'en om de afgesproken interregionale bijstand te kunnen blijven leveren. Daaraan doet de toepassing van variabele voertuigbezetting in de veiligheidsregio geen afbreuk.

Toetspunt 13

De veiligheidsregio heeft inzicht in de bereikte resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden

Beoordeling

De veiligheidsregio is gestart met het in beeld brengen van de eerste resultaten van de variabele voertuigbezetting.

Bevindingen

De veiligheidsregio is in maart 2016 gestart met het uitrukken met een variabele voertuigbezetting. Ten tijde van het onderzoek was de evaluatie nog in voorbereiding. Inmiddels zijn in mei 2017 de eerste evaluatierapporten opgeleverd. Volgens de veiligheidsregio komt hieruit het beeld naar voren dat de variabele voertuigbezetting beantwoordt aan de doelstellingen die bij aanvang zijn bepaald.

Toetspunt 14

De veiligheidsregio analyseert de resultaten van de toepassing van afwijkende samenstellingen van basisbrandweereenheden om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering hiervan

Beoordeling

De veiligheidsregio heeft een analyse uitgevoerd op de eerste evaluatieverslagen van het flexibel uitrukken. De veiligheidsregio ziet vooralsnog geen reden naar aanleiding hiervan maatregelen te treffen of het bestuur verbetervoorstellen voor te leggen.

Bevindingen

Nadere analyse van de eerste evaluatieverslagen laat volgens de veiligheidsregio zien dat de manier waarop de variabele voertuigbezetting wordt toegepast nauwelijks aanpassing behoeft. De veiligheidsregio is daarom voornemens het flexibel uitrukken in nagenoeg ongewijzigde vorm definitief te implementeren. De veiligheidsregio gaat ervan uit dat het niet nodig is hiervoor een apart nieuw voorstel voor te leggen aan het bestuur.

Toetspunt 15

Het bestuur besluit over voorstellen tot verbetering/optimalisering

Beoordeling

De veiligheidsregio legt het bestuur geen voorstellen ter verbetering voor. Daarom vindt op dit toetspunt geen beoordeling plaats.

Bevindingen

De veiligheidsregio ziet het toepassen van variabele voertuigbezetting als onderdeel van de bedrijfsvoering en het is hiermee vooral een interne verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio zelf. De veiligheidsregio informeert het algemeen bestuur daarom niet over de uitkomsten van de evaluaties.

3.3 Beschikbaarheid brandweerpersoneel

3.3.1 Inleiding

De Inspectie JenV onderzoekt voor dit onderwerp vooral de wijze waarop de veiligheidsregio borgt dat er te allen tijde voldoende brandweermensen beschikbaar zijn om uit te kunnen rukken als dat nodig is. Vooral waar sprake is van van huis opkomende vrijwilligers blijkt dat problemen op te kunnen leveren.

Waar het vroeger voldoende was om een groot aantal brandweermensen te alarmeren in geval van brand en er dan ook altijd voldoende opkwamen naar de post, is dat de laatste jaren onder druk komen staan. Dit brengt de noodzaak met zich mee dat de veiligheidsregio inzicht moet hebben in het aantal beschikbare brandweerlieden, zowel in actuele omstandigheden als in de ontwikkelingen daarin op langere termijn.

Voor dit onderwerp bestaan geen normen in de wet- en regelgeving. De Inspectie JenV brengt daarom in beeld in hoeverre de veiligheidsregio zicht heeft op de aantallen beschikbare brandweerlieden, of maatregelen getroffen worden bij dreigende onderbezetting – zowel in acute situaties als structureel – en of het bestuur wordt geïnformeerd over de paraatheid van het personeel. De Inspectie beoordeelt de veiligheidsregio niet op deze toetspunten.

3.3.2 Bevindingen

Toetspunt 16

De veiligheidsregio heeft inzicht in de beschikbare medewerkers op korte en lange termijn

Bevindingen

De postcommandant is verantwoordelijk voor de paraatheid van de eigen post. De postcommandanten kennen door hun jarenlange ervaring de mensen goed en zijn ook op de hoogte van hun beschikbaarheid. De beroepsposen hanteren een rooster, de vrijwillige posen werken volgens het principe van 'vrije instroom'.

De postcommandant draagt er zorg voor dat zijn post elke dag paraat is. Als hij hiervoor (technische) ondersteuning (bijv. een applicatie of pagers) nodig heeft, kan hij hiertoe een verzoek doen aan de veiligheidsregio. De veiligheidsregio stelt de hulpmiddelen dan ter beschikking. De regio stelt dat, om de posen '24/7' voor uitrukken gereed te houden, een vrijwillige post altijd over minimaal 18 mensen moet kunnen beschikken, waaronder minimaal vijf bevelvoerders en vijf chauffeurs.

De veiligheidsregio houdt de paraatheid van de posen niet bij. In het personeelsregistratiesysteem AG5 (dat ook wordt gebruikt om de uitbetaling voor de vrijwilligers te ondersteunen) zijn hierover wel gegevens beschikbaar.

Om inzicht te hebben in de beschikbaarheid op langere termijn heeft de veiligheidsregio een meerjarenoverzicht opgesteld met informatie over de vrijwilligers. Het overzicht bevat gegevens zoals leeftijdsopbouw, maar laat ook zien

hoe lang vrijwilligers nog bij de brandweer willen blijven. De veiligheidsregio gebruikt deze informatie om op postniveau te sturen op het aantal vrijwilligers.

Toetspunt 17

De veiligheidsregio neemt maatregelen bij (dreigende) acute problemen in de beschikbaarheid van personeel

Bevindingen

De postcommandant is bevoegd om maatregelen te nemen bij (dreigende) problemen in de beschikbaarheid. Hij kan (incidenteel) overgaan tot consignatie, uitwisseling tussen posten realiseren of een vrijwilliger van een andere post als 'opstapper' mee laten uitrukken. Deze maatregelen blijken volgens de veiligheidsregio in de praktijk over het algemeen toereikend te zijn.

Als een post onverhoopt niet kan uitrukken vanwege een niet-oplosbare onderbezetting, is de postcommandant bevoegd deze (na overleg met de teamleider) buiten dienst te stellen. Hij informeert de meldkamer zodat die bij een melding een andere post kan alarmeren.

Als de meldkamer binnen zeven minuten na alarmering (in de toekomst, na samenvoeging van de meldkamers, binnen zes minuten) niets heeft gehoord van de post, gaat automatisch een alarmering uit naar de volgende post, conform de kazernevolgordetabel. Dit is een ingebouwde achtervang, die volgens de veiligheidsregio slechts incidenteel (in uitzonderingssituaties) hoeft te worden toegepast.

Volgens de veiligheidsregio draagt ook de toepassing van variabele voertuigbezetting bij aan de paraatheid. De eerste evaluaties laten volgens de regio zien dat het flexibel uitrukken ervoor zorgt dat de posten nog maar zelden buiten dienst worden gesteld.

Toetspunt 18

De veiligheidsregio analyseert de beschikbaarheid gedurende langere tijd om maatregelen te kunnen nemen ter verbetering daarvan

Bevindingen

De veiligheidsregio heeft de beschikbaarheid van met name de vrijwilligers geanalyseerd. Voor de langere termijn signaleert de veiligheidsregio een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die een negatieve invloed kunnen hebben op de beschikbaarheid van voldoende brandweervrijwilligers. Uit het meerjarenoverzicht blijkt ook dat het aantal brandweervrijwilligers afneemt.

Om hierop te anticiperen neemt de veiligheidsregio een aantal maatregelen. Naast het werven van nieuwe brandweermensen probeert de veiligheidsregio mensen langer te behouden door de belasting te verminderen. De acties hebben tot doel de vrijwilligers te blijven 'boeien en binden'.

Toetspunt 19

De veiligheidsregio verstrekt het bestuur een overzicht van de feitelijke beschikbaarheid van het personeel gedurende het jaar en de genomen maatregelen bij problemen daarin

Bevindingen

De veiligheidsregio heeft geen overzicht op regionaal niveau van de beschikbaarheid van het brandweerpersoneel gedurende het jaar. De veiligheidsregio kan hierdoor het algemeen bestuur hierover niet informeren.

Op het niveau van de posten is er wel inzicht in de beschikbaarheid. Dit komt aan de orde in de gesprekken die de postcommandant heeft met de burgemeester over brandweezaken.

I

Bijlage Enquête brandweerpersoneel

Het repressief optreden van de brandweer bevat per definitie een bepaalde mate van onveiligheid. Het is aan de werkgevers, de veiligheidsregio's, om de veiligheidsrisico's zoveel als mogelijk te beperken en het brandweerpersoneel adequaat te informeren en voor te bereiden op onveilige situaties in het werk door middel van opleidingen, oefeningen en trainingen. Dit is een algemene verplichting vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

Indien een veiligheidsregio wil besluiten tot een afwijkende samenstelling van basisbrandweereenheden, mag zij daarbij geen afbreuk doen aan de veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel. Dit is als nadrukkelijke voorwaarde opgenomen in het Besluit veiligheidsregio's. Deels kan dit worden bereikt door middel van objectief te beoordelen acties, zoals een deugdelijke risico-inventarisatie en -evaluatie en maatregelen om de geconstateerde risico's te beperken. Echter, ook de veiligheidsgevoelens van deze mensen spelen hierin een belangrijke rol. Om daarop zicht te krijgen heeft de Inspectie JenV een internet-enquête uitgezet onder het gehele brandweerpersoneel in alle veiligheidsregio's dat dienst doet op een basisbrandweereenheid. Niet alleen onder de brandweermensen die daadwerkelijk dienst doen op een afwijkend samengestelde basisbrandweereenheid, maar ook onder hen die daarmee (nog) geen ervaring hebben.

De vragen in de internet-enquête hebben betrekking op:

- Algemene gegevens, zoals leeftijd en dienstjaren en of de respondent beroepsmatig of als vrijwilliger aan de brandweer verbonden is.
- De soort voertuigen waarmee de respondent uitrukt (TS6, TS4, TS2/SIV).
- Of de respondent een speciale opleiding of oefening heeft genoten als hij/zij uitrukt met een ander voertuig dan de TS6 en hoe deze die opleiding en oefening waardeert.
- Of de respondent zich in het algemeen veilig voelt bij zijn/haar repressieve werkzaamheden.
- Of de respondent zich wel eens onveilig heeft gevoeld, of hij/zij dat gemeld heeft en wat er met die melding is gedaan.
- Een aantal stellingen over de veiligheid bij repressief optreden.

De Inspectie JenV analyseert een aantal van de gevraagde gegevens op regionaal niveau en andere gegevens op landelijk niveau. De gegevens die beïnvloed worden door specifieke regionale omstandigheden (door de wijze van organiseren van de repressieve organisatie) zijn in dit regiobeeld weergegeven.

Algemene gegevens

- De enquête is uitgezet onder 974 medewerkers.
- 401 medewerkers hebben de enquête ingevuld, dit is een respons van 41%.
- 309 (77%) van de respondenten doen vooral dienst op een TS6.
- 92 (23%) van de respondenten doen vooral dienst op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting (TS4).
- 374 (93%) van de respondenten zijn vrijwilliger en 27 (7%) zijn beroeps.

Opleiding en oefening voor het optreden met een afwijkende voertuigbezetting

- Van de 92 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 15 (16%) aan hiervoor een speciale opleiding te hebben ontvangen. 10 (67%) van de 15 geven aan dat die opleiding hen voldoende heeft voorbereid op de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.
- Van de 92 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende bezetting, geven er 52 (57%) aan hiervoor speciaal geoefend te worden. 44 (85%) van de 52 geven aan dat zij zich voldoende geoefend vinden voor de inzet met een afwijkende voertuigbezetting.

Vinden de respondenten optreden met een afwijkende voertuigbezetting onveiliger dan met een TS6?

Afwijkende voertuigbezetting

- 26 (28%) van de 92 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een afwijkende voertuigbezetting, geven aan dat zij dat niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 55 (60%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 11 (12%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Standaard voertuigbezetting

- 71 (23%) van de 309 respondenten die vooral dienst doen op een voertuig met een standaard voertuigbezetting, geven aan dat zij het optreden met minder dan zes personen niet onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 161 (52%) respondenten geven aan dat zij dat onveiliger vinden dan het optreden met een TS6;
- 77 (25%) hebben hierover geen uitgesproken mening.

Veiligheid heeft de hoogste prioriteit binnen onze organisatie

- 275 (89%) van de medewerkers die vooral dienst doen op een TS6 zijn het eens met deze stelling;
- 72 (78%) van de medewerkers die vooral dienst doen met een afwijkende voertuigbezetting zijn het hier mee eens.

II

Bijlage Afkortingen

Afkorting

Bvr
Inspectie JenV
OR
RI&E
SIV
SWOT-analyse
TS
UoM
VB
Wvr

Betekenis

Besluit veiligheidsregio's
Inspectie Justitie en Veiligheid
Ondernemingsraad
Risico-inventarisatie en -evaluatie
Snel interventievoertuig
Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats - analyse
Tankautospuiter
Uitruk op Maat
Veiligheidsberaad
Wet veiligheidsregio's

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectievenj.nl

November 2017

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*